

Strödda Bidrag
till 50
SVENSKA VITTERHETENS HÄFDER.

Afhandling
som med vidtberömda Philosophiska Facultetens
tillstånd

under inseende af

MAG. PEHR DANIEL AMADEUS ATTERBOM

Professor i Ästhetiken och Vitterheten, Ridd. af K. N. O.

En af de Aderton i Svenska Akademien,

Ledamot af åtskilliga Lärda Samfund

för

Philosophiska Graden

utgifves

af

JOHAN MAGNUS LARSSON

af Vermlands Nation. Wred. Stip.

och offentligen försvaras

på Gustavianska Lärosalen den 10 Juni 1848

p. v. t. f. m.

1.

Upsala
Wahlström & C. 1848.

KONUNGENS TROTJENARE

KRONOBEFALLNINGSMANNEN

HÖGÄDLE HERR

SAMUEL SOHLBERG

OCH

HÖGÄDLA FRU

ANNA ELIS. SOHLBERG
ANNA ELIS. SOHLBERG
FÖDD ZEIJERBERG

vördsamt tillegnad

af

J. M. LARSSON.

I.

Erik Johan Stagnelius.

Det är allmänt bekant, att det brytnings-tillstånd, hvarur Svenska Vitterhetens nyaste tidevarf framgått, mestadels tillvägabragtes af en mängd unga skalder och litteratörer, som voro grupperade i trenne, från hvarandra i vissa hänsigter särskilda, men dock innerst närbefryndade och till ett hufvudmål samverkande förbund: Aurora-förbundet, Götiska förbundet och Manhems-förbundet. Det nogare utredandet och förtäljandet af dessa förbunds historia skall gifvas vid ett annat tillfälle; blott må i förbigående antydvas om det sistnämnda, såsom det till sin syftning kanske minst kända, att det egentligen ville bli en organisk vexelgenomträngning af de båda förras karakteristiska sträfvanen, så beskaffad, att den skulle äfven omedelbarare ingripa i den förhandenvarande tidsverkligheten med en praktisk omgestaltung. Men icke till någotdera af de trenne förbunden hörde den store Skald, om hvilken här kommer att talas. Med dem både samtidig, och i många gruuddrag af sitt tänkesätt likstämmig, gick Erik Johan Stagnelius dock

allena, för sig sjelf, sin — i det hela — åt samma mål rigtade, men oafbrutet ensliga, bana.

Den omständighet, att han just i denna brytningsperiod anträdde den, tryckte, icke dessmindre, afgjordt sin prägel på hans snilledaning. Liksom hos Elgström, hvars lefnad och diktning jag tillförne har skildrat *), samverkade denna omständighet med hans eget upprinneliga själslygne till alstrande af en poesi, som, i förhållande till den allmännast gängse, kan kallas esoterisk. Det vill säga: en poesi, der Skönheten visar sig, icke blott såsom en vacker företeelse, som förlustar ett vid hennes yta stannande sinne; utan tillika såsom en genomskinlig uppenbarelse af detta sitt innersta inre, der en all-sympathisk känsla och en skapande fantasi sammanhållas genom en divinerande tanka. Ehvar en sådan enhet med sin ingivelse genomgriper ett människoväsende, danadt ungefär lika mycket för theosophisk speculation och för magnetisk klarsyn, der tillvägbringar hon en sammansmältning af dessa båda genom en förening af det Skönas naturkrafter och andekrafter, i hvilken hon gör Konsten delaktig af en dämonisk magi, som kan föra — både till det eviga Ljuset och till den eviga Natten; men som i bägge fallen har den makt, att redan på och för den ästhetiska betraktelse-graden upplåta hem-

*) I Prof. Palmblads tidskrift "*Läsning för Bildning och Nöje*", första årgången, sjette häftet.

ligheter, hvilka eljest ligga utom eller ofvanom denna grads synkrets. Skalder af detta slag hafva, såsom konstnärer betraktade, en särdeles svår uppgift att lösa: å ena sidan måste de vakta sig för afvägen till en mystificerande didaktik, som upplöser det Skönas (liksom öfverhufvud alla verkliga föremåls) sjelfständiga natursanning i ett drömspel af metaphysiska allegorier; å andra sidan måste de hos sina åhörare och läsare förutsätta en sinnesstämning, som (i någon mån åtminstone) motsvarar deras egen, och just derföre ej kan förutsättas hos synnerligen många. I afseende på så kallad "popularitet" hjälper det visst ett godt stycke, att kunna, liksom Stagnelius, föra sin talan i ett språk och en vers, som redan i och genom sin egen musik, oberoende af allt innehåll, oundvikligt hänföra; ty mången slås med välbehag af klangen, utan att mycket bry sig om hvad dervid är att tänka. Men såsom ett helt uppfattar och njuter ändock ingen den poetiska compositionen, utan att medföra ett eget sinne för detta hela och alltså för den enhet, hvars uttryck det hela är.

Och likväl har — hvad man i följd af andra företeelser knappt skulle förmoda — antalet af sådana läsare, under de sednare åren, märkvärdigt ökats. Om än hittills ingenstädes skärskådade af en kritik, sådan sig vederbör, likna dock Stagnelii skrifter, för det närvarande, åtminstone ej en obekant verldsdel eller söderhafsö, som behöfver upptäckas, innan någonting om

densamma kan sägas. Ja, man räknade till och med föga öfver tionde året, sedan den oförgätlige skalden i blomman af sin ålder borttogs från jorden, då redan samlingen af dessa skrifter befanus för andra gången fullständigt utgifven; en i vårt land ovanligt skyndsam af-sättning, — helst när vi besinna, att dessa skaldeverk upptaga tre stora octav-band. Var han då en det allmänna tidslynnets gunstling, en mode-skald? För ingen del! Han innehade ej en enda af de skickligheter, som dertill fordras. Genom hans skrifter går, från första bladet till sista, antingen ett omisskännligt *spernere vulgus* *), eller ock en fullkomlig glömska af denne Baal; inför hvilken så mången röker och knäböjer, för att "hafva godt medan man lever", om man också dör en dag dess förr. Hans snille skylde ej under glittrande broderier en lappig hvardaglighet; hans sentimentalitet var ätherisk, icke betärisk; hans passion talade ej i epigrammer; han satte ej Poesiens bestämmelse i att gifva skådespel af knall-raketer, brandbjul och eldqvastar; han dref ej apspel med brott, ånger, verldsförakt och gudsförnekelse; hans patriotism satt mera i hjertat, än på tungan; hans politik (eller samhälls-åsig) var, hvad man åtminstone i våra dagar skulle kalla anti-liberal. Vid hans enskilda person hade intet

*) I företalet till sorgespelet "*Bacchanterna*", hvilket han sjelf utgaf, säger han rent ut: "Närvarande dram är skrifven endast för verkligt bildade läsare. Den litterata pöbeln kan ej njuta de skönheter, som stycket möjligtvis kan innehålla".

epidemiskt societets-beröm fäst at sin nimbus eller dunstgloria; ingen vitter myndighet, hos hvilken han gjort sig tacknämlig, trummetade för honom på hans väg; till förmakens lekdocka höll han sig likamycket för god, som till källrarnes pagliazzo. Han genomvandrade sitt korta jordlif nästan alldeles okänd; till skepnad och uppförande, äfven för de få, som kände honom, en besynnerlig gåta. De af hans productioner, hvilka han sjelf gjorde offentliga, tillvunno sig visserligen det varmaste bifall af en och annan den äkta Poesiens vän; men de syntes, medan han lefde, ingalunda väcka något allmännare uppseende. Man kunde väl här och der förnimma rösten af ett omdöme, som i dem såg osvikliga företeelser af en genius, ämnad att i hela dess innerlighet, storhet och rikedom uppenbara just den art af poetisk skönhet, som en på den tiden så kallad "ny" vitterhet åsyftade; äfvenså, understundom, rösten af ett annat, som, med någon inskränkning af det förras obegränsade förhoppningar, likafullt instämde i dess beundran. Men sådana röster, så väl af ena som andra slaget, försprordes icke många. Om hans "Martyrer" försäkrade väl den redlige Hammarsköld, i sitt företal till de samlade skrifternas första upplaga, att detta sorgespel hade "hufvudsakligast öfvertygat Stagnelii landsmän, till hvad hög grad hans snille innefattade poetisk förmåga"; och sannt är, att det lästes och skattades af flera, än hans öfriga dittills utgifna verk. Att dessa "flera" ändock ej voro särdeles många,

kan den bäst intyga, hvilken (liksom jag) vistades i Stockholm vid den tidpunkt, då det först utkom i ett häfte af en samling kallad "Liljor i Saron", tryckt på grått papper och efter mycken svårighet att finna förläggare. Till mina glädttigare lefnadsminnen hör, huru den gamle Grefven Fr. B. von Schwerin, sjelf till växt, anletsbildning, uppsyn, hållning, gång, röst lik en hjälte ur en tragedi, med detta häfte i fickan gick omkring i hufvudstadens förnäma och vittra societeter, der Tegnér's "Axel" just då var dagens nyaste samtals-ämne, afhöorde tyst de brusande loforden, och, vid första paus, med mulen panna upphof sin stämman till en dystert betonad fråga: "Har Herrskapet läst Stagnelii Martyrer"? På vanliga svaret: "Ack nej, Herr Grefve, hvad är det för ett stycke? det känna vi inte till!" följde, med ironisk min, anmärkningen: "det kunde jag väl tro", och en ny fråga: "Vill Herrskapet höra Stagnelii Martyrer"? Af artigbet svarades naturligtvis: "Ack ja, Herr Grefve, det vill vi visst"! Och nu uppdrog han sitt häfte ur fickan och föreläste, ehvad än det belevade sällskapet inom sig mände tycka, den dramatiserade legenden från början till slut. Jag var flera gånger vittne härtill, och hade ofta svårt att hålla mig allvarsam. Mellertid föreläste han utmärkt väl, och lyckades verkligen göra icke få Stagneliska proseyter. — Men hvad var detta mot den löpelds-fart, hvarmed så mången annan vitter företeelse, både då

och sedan, gjort *furore* från Dan till Berseba, från Haparanda till Falsterbo?

Stagnelius sjelf fann detta sakernas förhållande högst naturligt. Att lägga det på sinnet till förtrytelse, eller till nedslagenhet, dertill var han förmycket sysselsatt med föremål, som på helt annat vis uppstämna och nedstämna; föremål, af hvilka åtminstone det första, troligen, ännu i dag befinner sig lika långt utom de flesta tongifvande samqväm. Dessa föremål voro: himmel och helvete. En ström från Elysium, hvarev eviga stjernor spegla sig under engla-samljud, en ström från Tartarus, hvarur svaflångor uppstiga under klagorop från det kolsvarta djupet, flyta båda, stundom bredvid hvarandra, genom den underbara lunden af hans dikter. Ömsom sammangjuta de sina vågor, — de klara och de hemska, de svala och de heta; ömsom skilja de dem åter inom afsöndrade flodbäddar. Men ingendera erbjöd någon dryck, som smakade af salons-poesiens ljunna surrogat-Hippokrene. — Och allt detta oaktadt, yppade sig behovet af en ny upplaga redan inom det första årtiondet efter hans död! Under allt det pris man behogat tilldela svenska folklynnets påstådda uteslutande tycke för den skaldekonst, som är mera frodig af köttets helsa, blef således härigenom omotsägligen ådagalagdt, att äfven sånger af en art, som måhända icke sällan gjort sig skyldig till öfverdrift i andlighet, kunnat i vårt land träffa en åhörarkrets — och en icke liten. Gömd bortom dagbladens

och de vitterlekande coteriernas, är denna allmänhet ändock verkligen till; den följer, i trots af alla rop om sjuklighet, metaphysik och mysticism, sitt omdöme eller sin instinkt, och skall (vi hoppas det) jemväl bädanefter oupphörligt växa.

I biographisk hänsigt gifves ej mycket att om Stagnelius anföra. Mera skulle dock funnits att förtälja, om den, som skrifver dessa rader, hade ägt lyckan af hans personliga bekantskap. Men till och med hans utseende känner jag blott genom andras beskrifning. Sannolikt har jag mångengång mött honom på Upsala gator, under åren 1812—1814, då han studerade här; men utan ringaste kunskap om vår likstämmighet i ästhetiska studier och åsikter, var jag genom ingenting föranledd att vid honom fästa någon särskild uppmärksamhet. Det lilla jag har att berätta, inskränker sig alltså till följande.

Erik Johan Stagnelius föddes den 14 October 1795, på Öland, i Gärdslösa prestgård. Hans fader var Prosten och Kyrkoherden i Gärdslösa och Bredsätra, sedermera Biskopen i Kalmar, Doctor Magnus Stagnelius. Enligt underrättelser af fadern (gifna efter hans död, i bref till Hammarsköld och Sondén), röjde han "ifrån sina spädaste år mycket snille, och särdeles en stor fallenhet för Poesien; starkt minne, stor urskillning och genomträngande omdömeskraft: hvilket,

sammanlagdt, med tiden skulle alstra något stort. Med ganska liten möda" — fortfar fadern — "lärde han sig nästan sjelf läsa i bok. Hans förnämsta sysselsättning var, att genombläddra mitt obetydliga bibliothek. Han fattade lätt allting, äfven de benigaste saker. Sin undervisning njöt han i föräldrarnas bus, dels af sin fader, dels af privat informator, till dess han reste till Lund och sedermera till Upsala. Likväl kan med skäl sägas, att han till det mesta var en *autodidaktos*. Han ägde, ung, i vissa stycken redan en lärares kunskaper, och jag kunde ej begripa, hvarifrån han inhämtat dem. Omsider var hans lärdom nästan förvånande; hvartill hans starka minne, djupa tänkekraft och stora imaginationsgåfva bidrogo. Hans hjerta var ömt, strängt, rättvist och godt." — Sedan han, efter tvenne års vistande i Upsala, tagit Cancelli-examen derstädes 1814, begaf han sig till Stockholm, och ingick der 1815 (lik-som, sex år förut, hans själsförvandt Elgström) i Kongl. Ecclesiastik-Expeditionen såsom c. o. Cancellist. Han befordrades till Copist 1819, till Cancellist 1822; och redan 1825 var hans bana slutad.

"Ensligheten" — säger hans fader — "var mest passande för hans lynne; synnerligen under hans hypochondriska stunder. Det var aldrig hans sak, att söka många bekantskaper." Hängifven vaxelvis åt studier, svärmod, ohelsa och poetiska själsutgjutelser, lefde han, i det mesta, tillbakadragen från allt menskligt sällskap,

och var länge nästan lika obekant för sina kamrater i ämbetsverket, som för den öfriga världen. Till sitt yttre obehaglig, otymplig, till och med ful, i sin klädsel ovärdad nära till cynism, i sitt beteende öfverhufvud stillatigande och slutet, gick han ibland dem såsom en person, som ej lockade till närmare umgänge, och ej tilldrog sig uppseende genom annat, än sin otrefflighet. En af mina ungdomsvänner, sedermera sjelf ryktbarvorden såsom skald och mångsidig författare, blef af dessa kamrater den förste, som fick tillfälle att i Stagnelii inre kasta en blick. Det skedde hos den Gustaviska vitterhetens Nestor, Nils von Rosenstein, vid en af denne åt sin Expedition gifven middagsmåltid. Till honom stod Stagnelius i något släktskapsförhållande. Vid bordet började värden yttra förklenliga utlåtelse öfver A. W. Schlegel, som några år förut hade besökt Stockholm såsom Fru Stael von Holsteins följeslagare. Man hörde derpå; för många var saken likgiltig; andra, som kände den nyare tyska vitterheten och Schlegels skrifter, hyste motsatta tankar; men ingen tyckte det passa sig att mot den vördade förmannen taga till genmäle. Då upphöjde Stagnelius, hvilken ända dittills blott sett ned i sin tallrik och tegat som muren, till allas bestörtning sin röst med de orden: "Förlåt mig, Morbror! men det der var taladt uppåt väggarne". Med yttersta möda undgingo gästerne att utbrista i skratt; Rosenstein, icke utan förhöjd ansigtsfärg, svarade: "tycker du det, min kära

Erik"? och vände sig till andra samtalsämnen, då Erik hvars tunghäfta nu engång var lossnad, begynte, i uppriktad ställning, svängande knifven i ena handen och gaffeln i andra, en föreläsning öfver Schlegels odödliga förtjenster. Sedan samqvämet åtskiljts, upphann min sagesman Stagnelius på gatan, och betygade sin fågnad att i en vigtig punkt ha lärt känna hans tankar, men tillika med någon förundran öfver sättet. "Hvad"? svarade Stagnelius; "gubben pratade persilja, och jag orkade ej höra't". I hast vorden upprymd, inbjöd han nu den nye bekante att följa sig till sin boning. Inkommen dit, der allt befanns i möjligaste ostädning, kastade han sig genast i den ouppbredda sängen, och utvecklade för den till samma bekvämlighet förgäfves anmanade gästen, under häftiga gesticulationer, ur en nimbus af dun och fjädrar, de Eleusinska Mysteriernas beskaffenhet.

Vid denna tidpunkt framträdde likväl den första offentliga företeelsen af hans skaldesnille: det episka poemet "Wladimir den Store, Skaldedikt i tre sånger". Utgifvet i Stockholm 1817, men anonymt (liksom allt, hvad han sjelf lät trycka), recenserades det af Hammarsköld, i den då så kallade Nya Skolans kritiska blad "Svensk Litteratur-Tidning", med ett förmanligt omdöme; dock utan aning om det hos denne skald egentligast egendomliga, hvilket icke heller, oaktadt dictionens och versens glänsande förtjenst, i detta "lilla täcka epos" (såsom recensenten kallade det)

ännu hade framträdt. Än mindre uppenbarade det sig i den "Sång till Qvinnorna i Norden", som af Svenska Akademien belöntes 1818 med andra gullpenningen. Nu efteråt kan man visserligen der igenkänna ett och annat af hans enkom karakteristiska snilledrag; men han har gjort sitt bästa, så vidt som möjligt, att anlägga en från det äldre akademiska maneret hämtad förklädnad. I de vackraste bitarne har denna sång vissa tycken af Kellgren, och emellanåt förekomma stropher af mycken redbarhet och moral; såsom t. ex. denna:

Förr'n nöjets rosenflamma än
 Med trolsken målar verdens tempel,
 Af dygdens lärör och exempel
 De *) väpnat sig mot frestelsen.
 Af Religionen och af Lagen
 De villigt hylla alla hand,
 Förnuftet vandrar hand i hand
 Med Kärleken och med Behagen.

Redan sjelfva epigraphen var sådan, att "Morbror" Rosenstein kunde ljuft mysa deråt:

*Tous mes plaisirs sont dans l'hommage
 Que j'aime à rendre à la Beauté.*

Att dylikt ej kunde höja hans actier hos den Nya Skolan, förstås lätt. Men 1824 utkommo, i tre häften, den unge skaldens "Liljor i Saron"; och nu spärade hon upp ögonen. Hon var väl icke alldeles nöjd med den myckna gnostiska mystiken der; men hon förtjustes ändock; och företrädesvis af skådespelet "Martyrerne", hvilket hon mottog med lifligaste jubel.

*) Nordens tärnor.

Aret derpå kom tragedien "Bacchanterna eller Fanatismen", som än högre stegrade hennes bifall. Hela omfånget och dyrbarheten af den skatt, som fosterlandets vitterhet ägde i Stagnelii snille, kunde hon likväl ej öfverse förr, än efter hans tidigt och plötsligt inträffade bortgång. Redan den 5 April 1823, vid en ålder af icke fullt tillryggalagda trettio år, upphörde han att räknas bland de på jorden lefvande. Stockholm var hans dödsort.

Han hade i flera år kämpat med stora lekamliga och andliga lidanden. I hans kroppsbyggnad voro fel, särdeles i hans hjerta; hvilka förorsakade honom ofta de våldsammaste qual. Man berättade, att han, för att döfva dem, tog opium; och att deraf blef en vana, som, då doserna städse tätare upprepades och ökades att förskaffa honom plågfria, ja njutningsrika stunder, påskyndade och fullbordade hans förstöring. Vi ha sett hans egen fader skildra hans lynne såsom benäget för ensamhet och ofta blottställdt för anfall af hypochondri. Dock skall han — åtminstone tidigare — hafva ägt gladare mellanskof, då han, enligt faderns berättelse, till och med "roade med inpromptuer och qvicka charader, och jollrade med fruntimmer, hvarvid han merändels vände talet till ridicul". Äfven sednare förmärktes han någongång i fruntimmers-umgänge vilja tala skämtsamt, men liksom för att fatta contenance och utan synnerlig framgång. Hammarsköld har i en not under företalet till hans skrifter antydt såsom san-

nolikt, att "en häftig, men obesvarad kärlek i sin mån bidragit till Stagneli melankoliska sinnesstämning". Detta påstår fadern vara "utan all grund", och försäkrar, att "hans olyckliga melankoli hade helt och hållet sin orsak i en felaktig inre organisation". Hammarsköld är dock visserligen långt ifrån att ha orätt. Må vara, att Stagnelius ingenstades i jordlifvet träffade den "Amanda", hvilken han i så hänförande toner besjungit. Men i hans dikter se vi på otaliga ställen glöda en obesvarad kärlekslängtan; och otroligt är ingalunda, om något bestämdt qvinligt föremål för denna längtan fanns, att det från honom oöfvervinnligt aflägsnades, mindre genom hans sjuklighet, än genom hans ofördelaktiga utvärtes skick och skepnad. Huru än dermed har förhållit sig: hans poesi gifver, vid ett sorgfälligt studium af hans skrifter, tillräckliga bevis, att inom denna region låg en af grundorsakerna till hans djupa och städse växande dysterhet. Under sista sommaren af hans lefnad bände sig likväl, hvad aldrig tillförne händt, att han sjelf sökte en bekantskap. Han fick nämligen höra, att Geijer, med sin familj, bodde på Tomteboda utanför Stockholm. Då greps han af en oemotståndlig åtrå att lära personligen känna denne man, och kom, i sådan afsigt, en vacker dag vandrades till nyssnämuda landtställe; der man emottog "Martyrernes" skald med spändt interesse och glad gästfrihet, men fann honom mera sällsam än angenäm. — Snart instängde han sig dock oafbrutet, och lefde al-

lena i en omvexling af gnostiska grubblerier, kramp-
anfall och opii-drömmar. Man hörde förtäljas, att han
stundom såg Gnosticisomens andeväsenden lifslevvande
framför sig. I det hus, der han tillsist bodde, blef
värdfolket, en midnatt, väckt af ett förfärligt buller
från Stagnelii uppöfver belägna rum; vid eftersyn hvad
som vore å färde, träffades han i blotta linnnet med eld-
gaffeln i hand, triumferande, att nyss hafva jagat De-
miurgen (den timliga verdens furste) på dörren. Få
dagar derefter fanns han död. Ingen vänlig varelse,
ja ingen mensklig, satt vid hans dödsbädd. — Hans
stoft hvilar på Maria kyrkogård. Hvem instämmer ej
gern i hans gamle faders suck: "Han var icke skapad
för denna verden: Gudi lof! han äger nu det lugn,
han här aldrig kunde vinna". Fadershjertat tillägger:
"vi torde snart råkas till en evig omfamning". En bön,
som äfven — och längesedan — blifvit beviljad.

Detta, om Menniskan och Skalden Stagnelius ge-
mensamt. Vi dröja nu, en stund, vid Skalden mera
särskildt. För hvilka herrliga skapelser har icke
Sveriges vitterhet honom att tacka!

Bland de episka försök, som i första delen af
de "samlade skrifterna" meddelas, borde företrädet till-
erkännas åt "Proserpina", i kraft af dess storartade
inledning och djupt natur-mythiska syftning: om detta
begynnelse-fragment vore ett i motsvarighet till sådan

begynnelse fullbordadt verk, och om det i sin fullbordan framställde sig såsom en sjelfständig bearbetning af Claudiani dikt *de Raptu Proserpinae*, hvarom dess början genast påminner. Utgifvaren säger i sitt företal, att Stagnelius här "ämnat i ett mythiskt-didaktiskt epos behandla samma thema, som Claudianus" i det nyssnämnda poemet; och yttrar således den förmodan, att en fri bearbetning här var i sigte. Men äfven såsom blott öfversättning (och den gifna begynnelsen är egentligen ej annat), skulle en efterbildning, som så fullkomligt på vårt språk öfverflyttat originalets både form och själ, blifvit en klenod af oskattbart värde.

Jemnförom de tjugufem första verserne hos Romaren och Svensken! — Hos Romaren:

*Inferni raptoris equos, afflataque curru
Sidera Taenario, caligantesque profundae
Junonis thalamos, audaci prodere cantu
Mens congesta jubet. Gressus removete, profani!
Jam furor humanos nostro de pectore sensus
Expulit, et totum spirant praecordia Phoebum.
Jam mihi cernuntur trepidis delubra moveri
Sedibus, et claram dispergere culmina lucem,
Adventum testata Dei. Jam magnus ab imis
Auditur fremitus terris, templumque remugit
Cecropium, sanctasque faces attollit Eleusin.
Anguis Triptolemi stridunt, et squamea curvis
Colla levant attrita jugis, lapsuque sereno
Erecti roseas tendunt ad carmina cristas.
Ecce procul ternas Hecate variata figuras
Exoritur, lenisque simul procedit Iacchus
Crinali florens edera, quem Parthica velat
Tigris, et auratos in nodum colligit ungues.
Ebria Maeonius firmat vestigia thyrsus.*